

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri
Raymundi**

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Jn tradit[i]o[n]e animaliu[m] triplex est [con]tractus

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Folium CXIII

In te damna velim capitale meum repetendo
.i. pericula .i. summā tibi cessam
.i. p̄ditio .i. lucrū s̄ inter nos
Perdere lucrari sub eadem lege iacebunt
.i. p̄ueniēter p̄cedis
Omne pecus licite mihi das hac conditione
.i. vtilitates s̄ pecoris .i. p̄cipet
Quifructus eius communis diuidat vsus
.i. mala fortuna s̄ tale pecus
Si mala fors venerit et perdam. perdimus ambo
.i. fructus .i. q̄ p̄deratio
Usus si redimam qui pensio dicitur esse
s̄ pecuniaz .i. annuatim
Et certam summam tibi soluam quolibet anno
.i. p̄firmo s̄ ipsoꝝ
Approbo cum summa pecorum numero moderetur
s̄ p̄tractui .i. p̄sumptus
Huic includantur expense sine labores
s̄ mihi p̄cessum tibi s̄ pecuniaz.
Si moritur pecus hoc ex quo teneor dare summam
.i. vsus .i. recipiā .i. cutē z lanam
Nec fructus capiam. tibi nil nisi vellera reddam
.i. tale viciū pecus
Usuram facis hoc si vis reddi tibi viuum
.i. spoliat? .i. occasio
Si p̄datus ego fuero q̄ culpa refundi
s̄ ipm dño .i. fm exigentiā iuris
In me non possit. a te sum iure solutus

¶ Nunc autem ponit alia documenta de usura. Et p̄t s̄ra diuidi in duas p̄tes fm q̄ ponit duos casus. z d̄r. si aliq̄s dat mercatori aliquā pecuniā et saluo labore z saluis exp̄sis eq̄liter pecuniā recipit cū mercatore. H̄ nō est usura. nisi iste dans pecuniā velit damnū sortis vertere in mercatore. s̄z dā nū z lucrū det̄e vtriq̄s eē cōia vt usura nō p̄mittat. Subdit. licitū ē cuiuslibet pecus z q̄d cumq̄ p̄ducere sub hac p̄ditōe. s̄z q̄ isti duo dans z recipiens h̄mōi pecoris fructū equaliter tollāt. z si in hoc casu p̄ spoliū auferatur pecus illud. tūc q̄libet ps̄ illius fructus auferet. Et̄ia si p̄tingit. q̄ aliquis amat fructū alicui? pecoris sub aliqua certa pecuniā p̄ annū. hoc p̄t fieri sine usura dūmō pecuniā moderet̄ fm pecoris exp̄sas z labores. Et si moriat̄ pec? illud in hoc casu anq̄s recipies habeat fructū. tūc ip̄e nō tenet dño suo reddere aliud q̄ vellera. z si dñs reperierit viuum pec? ip̄e erit usurari? Et̄ia si p̄dam seu spoliū auferatur pecus z recipiens nō sit in culpa. tūc ip̄e nō tenetur aliquid restituere dño. sed libere est solutus

Summula Raymundi

¶ Primo est notandū. q̄ licitū est pecuniā ab alio recipere ut ipse cū illa pecuniā iuste negocietur sup̄ damniū z lucrū vtriusq̄ ptis tā exponēt̄ p̄ pecuniā q̄ laborāt̄. tūc ille laborans licet nihil de pecuniā possit. tū licite z iuste p̄ accipere aliqua. verbi gr̄a. si ego diues prestare alicui pauperi sex marcas ut ipse exerceat mercimoniā. tūc ille mercans licite p̄ sumere partem eius quā acquisiuit cum pecuniā sibi concessa.

¶ Secūdo notandū. pecuniā p̄ alicui dupl̄ p̄stari. Primo rōne mutui. z sic nihil d̄z sumere vltra summā capitālē. z si aliqd̄ recipit vsura ē. ut si ab solute alicui p̄cedā sex marcas. z si tūc quicq̄ vltra summā recipio vsura est. Secūdo prestat̄ alicui rōne societatis. z illud nō reddit̄ hoīem vsurarius ut si dare vni mercatori decem marcas ut det mihi dimidiatē lucri sub equalibz expēsis z sub equali damno vsura nō est. z hoc intendit lra.

¶ Ultimo notandū. q̄ in traditōe ouū vel alioz aialū triplex est tractus. primus est locatōis t̄m. sc̄ds societatis t̄m. tertius est p̄ditōnis. **¶** De tractu locatōis t̄m. ponit̄ tale exemplū. ut si ego habeo centū oues et locauro eas apud te sub tuis expēsis. z q̄ tu debes mihi p̄ntare medios fructus illaz ouū tam in lana q̄ in lacticiis. tūc quicqd̄ ab isto recepero nō sum vsurarius. Alius est tractus rōne societatis t̄m. ut si ego habere viginti oues z tu totidē. z ego p̄iungā meas tuas sub equalibz expēsis z laboribz z fructibz. z quocūq̄ fructu ab his vtar nō est vsura. z si moreret vna meaz ouū q̄ tunc loco illius mortue vellem sumere viuam socio meo nihil pro eo sumente tunc facio vsuram. Tertius est tractus rōne p̄ditōnis. ut si prestare tibi aliquos nūmos p̄ istis ouibz ad p̄ceptōem lucri z dāni amboz. etiā tenedo sub expēsis z laboribz tuis. si tūc verteres illos nūmos in alios vsus pinguiōres z dāres mihi intantū quantū pot̄tio mea exigeret ac si haberes oues est vsura.

¶ Unde est notādum. q̄ aliqui adiungunt alium casum z est iste. ut si aliquis apponat centū oues z alter terciam vel dimidiā partem sub suis expēsis. z sub tali conditōne. q̄ ille cum centum ouibus dabit duos choros annuatim frumentorum pro conseruatōe earum. z alter restituat duas vinas butiri z participant in diuisione lanarum z fructuum. talis contractus non reddit̄ vsuram.

.i. aliquā summā pecuniāz

Si nummos aliquos mihi quis det oues ad emendū

.i. fructū

.i. intantū

Usum diuidimus. vel do tibi quod valet eque

.i. hūc tractū p̄les .i. neq̄ciosas fallacias

Hūc factō multi diuersa sopsimata miscene

.i. dant taliū aialū

.i. pecuniā

Et certam soluunt ouium sub nomine pensam

.i. oues

.i. pessima

.i. vsure

.i. spēs

Cum nullas habeant. turpissima fenoris est sex

.i. p̄ magna pecuniā

Pro multis maris queres credunt. et eadem

s^e denarijss^e usurarij pueri**Pro paucis redimunt promptis. sathane pueri sunt**s^e usurarijs s^e vt dictū est singulis**Istis predictis sic emercando sophistis**s^e in extremo iudicio .i. deus gloriosus**Denuo concludit doctissimus iste magister**

Hec ē vltima ps istius capli. in q̄ autoz ponit vltimū documentū huius tractatus dicēs. si aliq̄s alteri pecuniā daret vt emeret oues. empr̄s ouibz daret ei mediū fructū illaz ouiu h̄ nō reputat p̄ vsura. s; tñ circa h̄ princ̄p̄ gūt multa mala sophistica. s; si aliq̄s daret alteri pecuniā ad emedū oues in certo numero. z ille nō emeret oues. z tñ daret ei certā pensam p̄ lana z lacticijs ac si haberet oues. tūc in tali factō p̄mittit vsura.

Circa lrām notandū. si aliq̄s mutuarer alicui aliquā rem p̄ magna pecuniā z postea redimeret p̄ parua pecuniā. tunc ille magnā p̄mittit vsuram. z filius est sathane z perditionis

Scōdo est notandū. si aliq̄s inuenerit res iudei vel usurarij z restitueret illas leso. i. isti q̄ dederat vsurā. tūc dubitat. vtz. usurarius satisfecit illi a quo recepit vsurā. Rūdetur. ille inueniens hmōi res dz enūciare vsurario q̄ huic leso restituerit. z si tūc vsurarius adhibet voluntatem tunc vsurarius satisfecit leso quo ad illam rem.

Tercio notandū. si aliq̄s p̄cederet alteri pecuniā z vt tpe necessitatē ei p̄cederet ecōuerso. tunc dubitat. vtz. hoc sit vsura. Ibi rūdetur. si tali p̄posito p̄cedat q̄ et etiā p̄cedat tpe necessitatis vsura est. qz dicit euangelium. Durū dantes z nihil inde sperātes. z ideo si ex mea p̄cessione spero res concessionem facio vsuram.

Quarto notandū. si aliq̄s concederet alicui annonā veterem p̄ noua. vtz. vtrū etiā cōmittat vsuram. Respondet sub distinctōne. quia si p̄cederet illi veterē annonā vt releuet inopiā ipsius. tunc nō est vsura. si autē concedit illi vt eo plus p̄sequatur illi tunc p̄mittitur vsura

Ultimo notandū. si aliq̄s veteres denarios mutuarer p̄ nouis. vtz. in hoc p̄mittat vsurā. Rūdet sub distinctōe. si tales noui denarij p̄ualeant veteribz. tūc p̄mittit vsura. qz talis dat rem peiorem p̄ meliori. q̄ p̄mittit vsurā. Si autē denarij sunt eiusdē valoris. tūc nō p̄mittit vsura

S p̄ pctō s^e penitēti .i. septē annos

Pro mortali septem tibi iungo carenas.i. adimplere s^e sancti**Te decet has luere. veluti patres statuere**s^e aliq̄s s^e aliq̄d .i. occupat**Ordo vel officium te si tenet vtilitas ve**

.i. publica

Communis. debes expensas siue laboress^e carenaz .i. p̄siderare s^e debes**Harum summare. summam diuertere sanctos**